

אורח נטה ללוד

(המשך)

ארכו של חדר יתר על רחבו וחלונות קבועים בו לארבע רוחותיו, אבל אין מכניסים את האורה, שבתו של בעל הבית שחרב סותם את המאור. בית זה שחברינו עשאוהו בית חבורה אינו בית אלא תוספת של בית שבנאוהו לשם אוצר, שקודם לימות המלחמה נעשתה עירנו מטרפולין למסחר לעיריות שבסביבה ובעלי עסקים שבעיר בנו להם אוצרות של סחורה. משבא האויב והחריב את העיר וריקן את האוצרות נעשו רוב בתי האוצרות בתי דירה.

בחזרה לענין, בית החבורה מעומעם, ואף על פי שחלונות הרבה קבועים בו הריהו כסומא שלא ראה מאורות מימיו. (מכיון שתפסנו את דרך המליצה נמשיך בה.) בית החבורה כסומא שמתו עיניו, אבל עיניהם של חברינו מאירות מאורה של ארץ ישראל, שכל העינים מבקשות לראותה.

יש צדיקים במדינה זו שבנו להם בתי מדרשות שמשתבחים ואומרים לכשיתגלה משיח צדקנו יבוא לבתי מדרשות שלהם תחילה. בחורים אלו אינם משתבחים שמשיח יבוא אצלם תחילה, ואינם מזכירים אותו, אבל כל עיקר מחשבתם לעלות לארץ ישראל ולעבוד את הארץ. איני יודע מי חביב ממי, אם צדיקים שבגולה שמבקשים להטריח את המשיח שיבוא אצלם לתוצה לארץ או בחורים אלו שמטריחים עצמם לעלות לארץ ישראל ולהתקין לפניו את הארץ.

הבחורים הללו יודעים את שנעשה בארץ ישראל כללות ופרטות, אלא שאני והם אין אנו מבינים זה את זה. אפילו במלים עצמן יש חילוק, כגון שאני אומר גורדון מתכוון אני למשוררנו הגדול יהודה ליב גורדון, ואילו הם מתכוונים לאהרן דוד גורדון. מבני דורם של בעלי מחשבות אני

שידיהם קצרות ומחשבותיהם גדולות, ואילו הם אנשי מעשה, שמקדימים עשייה למחשבה. גורדון זה שלי, (כלומר יהודה ליב גורדון) בעל מחשבות היה ובא גורדון שלהם, (כלומר אהרון דוד גורדון) והביא את המחשבות לידי מעשה, כלומר קיים זה מה שכתב זה. לכאורה צריך אני לשמוח, ואיני שמה. לא מפני שהמחשבה חשובה מן המעשה, אלא מפני... אלא זה אפשר לפרשו במשל, אף על פי שאין המשל עולה יפה. משל לאדריכל שביקש אבנים ונתנו לו לבנים, שהוא נתכוון לבנות היכל ואילו הם נתכוונו לבנות להם בית דירה.

שכחתי שאני רעב וישבתי בבית החבורה. ראשית, מפני שהבטחתי להם לבני החבורה שאבוא אצלם. ושנית, מפני שהיו שם עתונים של ארץ ישראל.

קראתי את העתונים מתחילתם ועד סופם. בני אדם שכל זמן שישבתי בארץ הייתי מתרחק מהם עכשיו שראיתי את שמויתיהם בעתונים נעשו חשובים בעיני. כל ידיעה על עסקן שנסע לחיפה או לעמק הרגישה את לבי. אנשים שאפילו אמירת שלום שלהם מביאה אותי לידי שעמום — ישבתי וקראתי את נאומיהם.

אין ספק שדברים גדולים נעשים בארץ ישראל, אבל כשאני פותח עתון העתון מודיעני דברים שאינם גדולים. כגון על אותו שנסע לחיפה או לעמק, וכן כל כיוצא בזה.

מנית אני את הגליון מידי ונוטל גליון אחר. מה עושה גליון זה, מודיעני שאותו עסקן חזר מחיפה או מן העמק. אין ספק שדבר זה צריך ליכתב, מאחר שכתבו שנסע, אלא אילו לא הזכירו שנסע לא היה צריך להזכיר שחזר.

חוץ לידיעות אלו יש ידיעות חשובות יותר, אלא שנהגו

העתונים להעלים ממני את החשובות ולהציע לפני את שאינן חשובות. מי שאינו דש בעתונים מודיעים לו את שאינו רוצה לדעת.

לכבודו של המנעול החדש נתאספו רוב בני החבורה ובאו. משראנוני יושב בבית החבורה שמחו עלי. פעמים הרבה ביקשו שאבוא ואנאם לפניהם ואני נמנעתי מלבוא ולנאום. אדם שאין בידו דבר לומר לעצמו מה דברים יאמר לאחרים. עד שלא עליתי לארץ ישראל הייתי נואם, משעליתי לארץ ישראל גדרתי עלי שלא לדבר בציבור. משל משלתי בי באותו צדיק שכל ימיו היה מבקש להתפלל תפילה אחת כתיקונה, משעלה לארץ ישראל החכים וביקש להתפלל תיבה אחת כתיקונה.

אמר לי אפשר אדם בא מארץ ישראל ואינו יודע לנאום נאום.

אמרתי להם מאותו הטעם עצמו שכל אנשי ארץ ישראל נואמים אין אני נואם, משום מעשה שאירע.

מה אירע. אותה שנה שבאתי לארץ ישראל נוסד כפר עובדים. כשהניחו את אבן היסוד דרשו מענין המאורע, ונשאו ושלושים נואמים היו שם שדרשו זה אחר זה. אפשר שכל אחד חידש דבר מדעתו, ואם לא חידש מדעתו אמר מה שאמר חברו. לסוף לא עלה בידי לזכור כלום, שבא זה וטישטש את זה ובא זה וטישטש את זה.

משראו אנשי החבורה שלא אנאום ביקשו ממני שאספר להם על ארץ ישראל.

אמרתי להם הוי בחורים, ראיתם מימיכם בחור שנתן עיניו בנערה שיספר עליה לאחרים? אם אתם רוצים אספר על

חבורת ציון הראשונה, שיסודה בזמן שאני ואבותיכם היינו בחורים.

מרומם ומנושא היה האידיאל הציוני ורחוק מעולם העשייה. כיבוש הקהלות שדרש גורדון בקונגרסים לא חל על שבוש, שראשית לא הראו שנאה לציונות, אדרבא מהם היו באים לבית החבורה ציון לקרות בעתון או לשחק בשחמת, כשאר הציונים שבעיר. אחת לשנה היגנו מביאים נואם. אם לא באו הסוציאליסטים והפריעו היה טוב, ואם באו והפריעו לא היה טוב. כיוצא בזה היגנו עושים נשף מכבי בחנוכה בנאומים ובדקלמציות, ומעשה וקראה נערה עוד לא אבדה על פה והודיעו בעתונים העברים על המאורע. יודע אני שדברים שאני מספר אין לאדם ענין בהם, חוץ מאדם אחד שמספר עליהם, ויותר משהוא מספר לאחרים הריהו מספר לעצמו.

בשמע מה אותו אדם מספר לעצמו. בבית החבורה ציון אין חליפות ותמורות. משחקים בשחמת ומשיחים בעסקי המדינה, אלו שמשוחים בעסקי המדינה ממצים אותם כל צרכם, אלא העניינים עצמם טפלים. ואם תאמר הרי נאמרו בעתונים הגדולים, ואת העתונים הגדולים עושים חכמים וסופרים, אלא אם אתה קורא בעתונים אתה למד מתוך כך גרמנית, מה שאין כן שיחה, שאין אתה מרוויח בה כלום. אם כן למה אינך קורא בעתון? ראשית, מפני שיש דברים חשובים יותר ואין אתה קורא אותם. ושנית, משום שדעתך נתונה על ארץ ישראל, וכל דבר שאין בו משל ארץ ישראל אינו שווה להתעסק בו.

(עוד יבוא)